

ברת כבר לכלולה? הרשם עכשיו | כניסה למשתמשים רשומים

חמישי 20 יוני תל אביב כ"ז תמוז 2013 09:19 02:19

תמי"א 38

כתבות מניות יזאו אינטרנט חפש

המאמרים החמים בארץ תקציב המדינה, אייר לפיד, משרד האוצר, ועידת הנשיא, אלון חסן

כלכליסט

דולר	3.6181	+0.64%	נאסד"ק	3443.20	-1.12%	דאו ג'ונס	15112.19	-1.25%	לונדון	6348.82	-0.40%	ניקיי	12014.58	-1.74%	ת"א 100	49	ישערים
------	--------	--------	--------	---------	--------	-----------	----------	--------	--------	---------	--------	-------	----------	--------	---------	----	--------

מניות | וול סטריט | תיק אישי | קרנות | גמל | תעודות סל | תקשורת | חינוך פיננסי | עסקים קטנים | קריירה | קריקטוריסט | ועידות | כלכליסט אישי | מפות | פוטו | למטייל ביזנס זכינסט

מוסף כלכליסט | לערוך בארץ

דורון לחג

מוטי עומר לא ידע לוותר על השררה במוזיאון תל אביב, סמי עופר היה פיקשוס ענק של המוזיאון, אספנים לא צריכים תערוכות כדי להעלות את שווי האוסף שלהם ואמנים כמו שלי יחימוביץ' יצרו שגאה כלפי חברות כוח אדם. דורון סבג, בעלי ORS ומהאספנים החשובים בישראל, מגדיר מחדש את הקשר בין כסף לאמנות

דנה גילרמן

09:58, 05.04.12

14 תגובות

מנוי לעיתון | פייסבוק | iPad | טוויטר

דורון סבג צילום: עמית שעל

תגיות קשורות לכתבה
אמנות דורון סבג אספנות

- המייל האדום
- תגובה לכתבה
- הדפסת כתבה
- שלחו כתבה
- שתף כתבה

הנושא הראשון שדורון סבג מניח על השולחן בינינו הוא הדין בפרופ' מוטי עומר, המנהל החזק והשנוי במחלוקת של מוזיאון תל אביב שהלך לעולמו ביוני האחרון, אחרי כהונה ארוכה במיוחד שנמשכה 17 שנה. "הצטברו המון כעסים נגד מוטי, נגד הריכוזיות שלו והאופן שבו הוא ניהל את המוזיאון, כמלך יחיד", אמר סבג.

לאנשים מחוץ לעולם האמנות האמירה הזאת עלולה להישמע צנועה. מי שבקיא בענף יודע שמדובר ברעם רציני: סבג (56), בעליה של ORS, חברת כוח האדם השנייה בגודלה בישראל, הוא מגדולי תומכיו של המוזיאון ונחשב לאחד האספנים הוותיקים והמעורבים בעולם האמנות המקומי - אבל מקפיד לטוס תמיד מתחת לרדאר, לגבות את המוזיאון ולמעט להתבטא בתקשורת. הבחירה שלו לפתוח את השיחה בעומר מסמנת את הטון לשיחה ראשונה מסוגה איתו, גלויה ומשוחזרת. כמו באמנות, אין כאן טאבו.

האוסף של סבג הוא מהמרשימים שנראו כאן, וכולל כאלף עבודות, שחלקן שוות מיליוני דולרים. סבג מרבה לרכוש אמנות ישראלית, ונחשב לאספן בעל ידע רב במיוחד - יש לו תואר שני באמנות - ונכוחות מרשימה בשטח: הוא מרבה לפקוד תערוכות, גלריות, מוזיאונים וירידים בארץ ובעולם. עם זאת, ריבוי התפקידים שהוא מאיץ בשדה האמנות הפך אותו לסמל לקשרי ההון-שלטון בתחום, והעובדה שהוא בעליה של חברת כוח אדם, ענף שמשך לא מעט אש בשנים האחרונות, רק מקצינה את הדימוי הזה. גל המחאה התברית, שעורר גם את שדה האמנות, סימן בעלי הון כמו סבג כזוגמה לחוסר שוויון ולעוולות חברתיות.

דורון סבג. "אני לא רוצה להיות מחובר להון-שלטון. אני בא לאמנות מתוך אהבה" צילום: עמית שעל

הזעם הגיע לשיאו סביב ועדת החיפוש שהקים מוזיאון תל אביב למציאת מנהל חדש, בעקבות מותו של פרופ' עומר. ועדת החיפוש כללה כמה בעלי הון המקורבים למוזיאון, ובהם סבג, עו"ד חיים סאמט ועיריית רפפורט (שלושתם חברים בדיקטוריון המוזיאון); רק מאוחר יותר, משנמתחה ביקורת, צורף האמן עופר ללוש. הטענה היתה שהמוזיאון הפך לכלי בידוי בעלי הון שמנהלים אותו ועושים בו כבשלהם, הפסיק לשרת את האינטרסים של הציבור ושל האמנים, והפך למוסד אנכרוניסטי שאינו מייצג את העשייה העכשווית.

סבג אומר כעת בגלוי שגם הוא לא היה לגמרי מרוצה מהתנהלותו של המקום. "נשארנו

בצער לאחר מותו של מוטי, אבל בואי לא נשכח שהוא היה בן 70. לנהל ממסד אמנותי במשך 17 שנה זה אולי יותר מדי".

אבל משהו תמך בו 17 שנה, משהו אפשר את השלטון ללא עוררין שלו.
 "נכון, אבל מה זה אפשרתי? זה מוזיאון עירוני, יש ראש עיר, יש דירקטוריון, ומוטי הנהה מתמיכה מלאה של שניהם. הוא היה הבר סמא, הוא החליט, הוא קבע. ככה זה עובד".

אלו אמירות מפתיעות. התחושה היתה שהשתיקה שלך ושל אחרים במוזיאון משמעה גיבוי מלא.

"כשהוא סיים עשור אמרתי לו: 'מוטי, עברו עשר שנים, אולי תחזור לאוניברסיטה, תהיה דקאן הפקולטה לאמנות, בוא נרענן'. מנהל מוזיאון צריך לכהן מקסימום עשר שנים. אמנות צריכה להיות מאוררת. היא זקוקה לחופש טוטאלי; אם אתה מכתוב דוקטרינות, גמרתי את העסק, אם רוצים לעסוק באמנות עכשווית, צריך לתת הדמנות לדברים ניסיוניים. מוזיאון תל אביב לא ייצג את הרוח הרעננה והתוססת של תל אביב. הוא היה יותר מוזיאון ירושלמי".

אז איך זה שבסופו של דבר בחרתם בסוזן לנדאו, שהגיעה דווקא ממוזיאון ישראל הירושלמי?

"היה באז שסוזן מתכוננת לפרוש מתפקידה במוזיאון ישראל ולכן פנינו אליה. סוזן היא בחירה מצינית. היא חיה את האמנות העכשווית, מכירה כל דבר, יש לה ידע. שיתוף לנו חמש שנים טובות, זה היה מצוין".

השלט הטעון במוזיאון תל אביב. "הוא נעלב עד עמקי נשמתו, ואני יכול להבין אותו" צילום: תמריקו

"תקרית העופרת של האמנות הישראלית"

זו גם הפעם הראשונה שסבג מתייחס לשערוריית סמי עופר, שהתנה ב-2005 תרומה של 20 מיליון דולר לאגף החדש בכך שיקראו את המוזיאון על שמו. רק מחאה ציבורית מנעה את המהלך ההוא. "סמי עופר היה פקשןשן ענק של מוזיאון תל אביב", אומר סבג. "הוא היה טייקון שהיה יכול להקים מוזיאון איפה שהוא רצה, אפילו על הירח. הוא לא היה צריך את מוזיאון תל אביב, המוזיאון היה צריך אותו. הוא היה פטריוט אמיתי ואני האמנתי, ואולי זו היתה פנטזיה, שאם הוא ימנן את הבניין החדש, יש סיכוי שחלק מהאוסף שלו יעבור בסופו של דבר למוזיאון. את זה פספסנו."

"זו היתה טעות לקרוא למוזיאון תל אביב על שמו של סמי עופר. לא חשבנו שזה ייראה ככה. האסימון נפל לי כשבנו את הלוגו: זה נראה לי בסדר בעברית, באותיות קטנות, 'מוזיאון תל אביב לאמנות, על שם אביבה וסמי עופר', אבל כשכתבו את זה באנגלית העסק תפח. פתאום זה נהיה המוזיאון של אביבה וסמי עופר. ניסיתי לשכנע את סמי להסכים שרק הבניין החדש ייקרא על שמו, אבל הוא לא רצה. הוא נעלב עד עמקי נשמתו ממה שכתב בתקשורת, ואני יכול להבין אותו. מאחורי החזות הזאת הוא היה אדם רגיש מאוד. הוא הלך והשקיע את הכסף בבית החולים איכילוב, ממש מולנו. וגם זה דבר טוב."

המקרה של עופר הוא אולי הבולט ביותר כשמדברים על החיבור בין מוסדות ציבור לבין תורמים בעלי הון. אבל הוא לבטח אינו המקרה היחיד. אפשר לראות את זה, למשל, גם בוועדת התערוכות שסבג חבר בה. בשנים האחרונות הוועדה הזאת אישרה לא מעט תערוכות עם קשרים צורמים למקורבים למוזיאון - בעלי הון, האספנים והתורמים. למשל, ב-2009 הוצגה תערוכה של מרקוס מיזנה, צייר מנוח ואלמוני למדי, שתרם רבות למוזיאון ובתו אנט סלין מיזנה יושבת במועצת המנהלים. ב-2011 ערך המוזיאון תערוכה בשם "פסלים על גלגלים", שהוצגה ביזמת היחצן רני רהב ובמימון יבואנית הרכב קמור, וכללה 16 מכוניות מעוצבות.

מה שמטריד עוד יותר הוא המנהג להציג תערוכות מאוספיהם של המקורבים - מטריד, כיוון שתערוכה במוזיאון נחשב מעלה את שוויין של העבודות המוצגות בה, כך שנוצר ניגוד עניינים בין האינטרס של הציבור, שאמור להנחות את התרומות המתקבלות במוזיאון, ובין האינטרס של בעלי הון, שנהנים מהתייקרות נכסי האמנות שלהם. דוגמאות לתערוכות כאלה קיימות למכביר: למשל, ב-2010 הוצגה תערוכה מאוספן של חבר מועצת המנהלים יהודה אסיא, ובמקביל תערוכה של דוד עזריאלי, שתרם למוזיאון כסף להקמת ארכיון לארכיטקטורה. אבל לא חייבים להפליג לעבר: בימים אלה ממש מוצגת במוזיאון התערוכה "Roundabout: פנים אל פנים", שהעבודות בה שייכות כולן לאספן דיוויד טפליצקי. לא מעט מבקרים תהו אם ההחלטה להציג את התערוכה הזאת נגזרה מאיכותה או דווקא מההבטחה של טפליצקי לממן את הצגתה, מראשיתה ועד סופה.

"אם אספן מציג תערוכה במוזיאון תל אביב, התנאי צריך להיות שהוא ימנן את הכל", אומר סבג. "כך גם עשיתי עם שתי התערוכות שלי שהוצגו במוזיאון: 'חשיפה' (שהוצגה ב-2000) ו'התרוקנות' (2008). כל אחת עלתה כ-250 אלף שקל. לא היה במוזיאון ציוד וידיאו, לא היו מקרנים, אלף ואחד דברים לא היו, וגם מימנתי קטלוג. אם אספן בא אחרי שזה עבר את ועדת התערוכות, ומוסיף משהו למוזיאון, אז זה בסדר".

מוטי עומר (מימין) בפתיחת התערוכה "פסלים על גלגלים", עם שרי אריסון ודני קמור. 17 שנה זה יותר מדי"

זה מעלה את ערך העבודות ויוצר ניגוד עניינים. רבים חושבים שזה כלל לא בסדר. עליך נאמר שאחרי התערוכה שהצגת מכרת כמה עבודות.
 "מדובר בארבע-חמש עבודות של אמנות בינלאומית. ותאמיני לי שדמיאן הירסט לא זקוק לבמה של מוזיאון תל אביב כדי להעלות את ערך עבודתו".

ומה עשית כשתערוכה מהאוסף שלך עלתה לדין בוועדת התערוכות?
 "יצאתי מהחדר ולא השתתפתי בדיון. גם כשיוסי חכמי (לשעבר מנכ"ל הפניקס - ד"ג) הציג את האוסף שלו בפני הוועדה, הוא יצא מהחדר. דברים כמו שהיו בתערוכות מהאוסף שלי לא הוצגו פה לפני כן, ואני מימנתי את כל העסק הזה למוזיאון תל אביב. מי הציג פה הירסט, האחים צ'פמן, מונה חאטום? מי?"

"בהקשר הישראלי, מה שהיה חשוב לי זה לקדם את האמנות הישראלית, להציג אמנים מקומיים לצד אמנים בינלאומיים. זו הדרך לצאת עם האמנות מגבולות המדינה. איך שוברים את תקרת הזכוכית הזאת אני לא יודע; היא הולכת ונהיית קשה. היום נראה לי שהיא כבר יצוקה לא מזכוכית, אלא מעופרת".

"מי מכיר את השוק טוב יותר מהאספנים?"

בכלל, הצורך לגשר בין האמנות המקומית לבין מה שמתרחש בעולם מעסיק אותו מאוד. ועדת החיפוש של המוזיאון ניסתה להביא מנהל מחו"ל, ולא הצליחה. ישראל נראית מבחון כמדנית אפרטהייד. אתה שומע את זה רק כשאתה מחפש מנהלים מבחוץ: הם לא רוצים להיות פה. זה חבל מאוד, כי אם היינו מוצאים מישהו שהוא מנהל מוכר בכל העולם - ודיברנו אפילו עם פרנצ'סקו בונאמי (אחד האוצרים החשובים והמוערכים בעולם - ד"ג) - זה היה יכול להוציא את האמנות הישראלית החוצה".

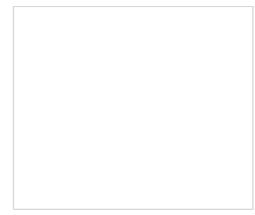
עבודה של אורי גרשט מאוסף סבג. "חשוב לי להציג אמנים מקומיים לצד אמנים בינלאומיים"

למה הם סירבו, לדעתך?

"זה הפוליטיקלי קורקט בתוך עולם האמנות הבינלאומי. אף אחד לא אמר את זה ישירות, אבל אני מבין שהסיבות אינן כלכליות. לא היתה פה בעיה של כסף. אנשים באו, ראו, חלקם גם חזרו, ובסוף החליטו שלא. למה אף אחד לא הציג אמנות מדרום אפריקה בשנות השמונים והתשעים? אנחנו נתפסים כמקום שיש בו דיכוי. האמנות הישראלית סובלת מכך כבר שנים".

סבג לא רואה איך בעלי הון יכולים לנצל את ישיבתם במוזיאון. "מיחסיים לי יותר כוח ממה שיש לי", הוא אומר. "מי שניהל את המוזיאון זה מוטי עומר, נקודה. מישהו קרא מאמר של בודריאר בנושא כוחות השוק ואספנים שקובעים מחירים, אבל המודל הזה נשבר לגמרי. מה שקורה בעולם איבד שליטה. היום פרנסואה פינו (האספן הגדול בצרפת - ד"ג) הקים שני מוזיאונים פרטיים בוונציה, וברנאר ארנו (גם הוא אספן צרפתי בולט) בונה היכל תצוגה בפריז. הם לא צריכים את הציבור, הם מעל הציבור - מעל הממשלה, מעל המדינה, מעל המלכות. הם המלכות בעצמם".

אבל בארץ זה לא המצב, ומוזיאון ציבורי הפך לבמה להעלאת ערכם של אוספים.

"אז את אומרת שלא היינו צריכים להציג תערוכה של סגלית לנדאו, אחרי שראינו כזה כשרון אדיר שלא נראה פה כבר שנים? אז כן הצגנו. ומיכל רובנר, לא היינו צריכים? תפקידו של המוזיאון הוא להראות גם את גיבורי העבר וגם את גיבורי התרבות הנוכחיים. אני חושב שזה היה רעיון מצויין להציג את סגלית. אם המחירים שלה עולים, אין מה לעשות: כשיש מישהו מוצלח כולם רואים את זה. אם אלה היו עבודות גרועות, ההצגה במוזיאון לא היתה עזרת לה".

השאלה היא אם אספנים פרטיים שרוכשים את לנדאו הם גם אלו שיחליטו אם להציג אותה.

"אספנים יושבים במוזיאונים בכל העולם, כי הם קרובים לנושא. אם לא הם, מי מכיר את השוק? לאספן יש היכולת לדעת, לאתר, לראות, יש לו עין טובה".

"חוץ מזה, בואי נפריד בין מה שקורה בישראל לבין האוליגרכים שמנהלים את עולם האמנות הבינלאומי. בעולם ההשקעה באמנות הפכה לתחליף לזהב. פתאום אנשים קונים אנסלם קפרי ולוסיאן פריד ב-20 מיליון דולר, סכומים לא הגיוניים. כל העולם איבד גבולות. זה טירוף. לילי ספרא קנתה עכשיו גרהרד ריכטר ב-20 מיליון דולר ונתנה את זה תרומה למוזיאון ישראל. זה נורא יפה, כולנו שמחים, אבל אולי מוזיאון ישראל היה צריך 20 מיליון דולר לדברים אחרים?".

"מימשיתי כדי לקנות עוד אמנות, לא כדי לקנות פרארי או יאכטה"

המצב שבו אמנות הפכה לאפיק השקעה מתסכל את סבג כאספן. הוא החל לרכוש אמנות ב-1991, אחרי שאדם ברוך ביקש ממנו לתמוך בקטלוגים שיראו אור בגלריה בגרשוש בתמורה לעבודות מאמינים. הוא התמכר: היום יש לו יותר מאלף עבודות, כ-30% מהן של חשובי האמנים הבינלאומיים - שמות כמו הירסט, טקאשי מורקמי, תומס שטרט, תומס רוף, מרלן דומה ונאן גולדן. רוב העבודות נמצאות במחסנים בתל אביב ומטופלות על ידי אוצרת האוסף דנה גולן-מילר, ומיעוטן - מהאוסף הישראלי - מוצגות בתצוגות קבע במבואה של מלון "ארט הוטל" ברחוב בן יהודה בעיר, שסבג הוא מבעליו. אין לו תקציב רכישות קבוע, והוא מוכן למר רק שמדובר בהוצאה של כמה מאות אלפי דולרים בשנה.

התערוכה החדשה

"אמרתי, די, נצא מהמוזיאון"

דורון סבג החליט לקיים את תערוכת האוסף הנוכחית שלו בחלל של הגלריסטית נעמי גבעון בבנוה צדק. במקום לעסוק באיכות העבודות נבמה שמציגים. בסוף מסתכלים רק על נקודת החן השחורה שיש לי באישוה מקום"

דנה גילרמן

[לכתבה המלאה](#)

הוא מסכים עם הטענה שהשוק הנוכחי הורס את האמנים, וזה גם פוגע בו אישית: היום יותר ויותר קשה לו לקנות עבודות. "כל אמן מתחיל שמציג בגלריות כמו הווייט קיוב או גוזיאן מבקש רבע מיליון דולר, ואני לא יכול להוציא סכומים כאלה על עוד עבודה ועוד עבודה", הוא אומר. זו גם הסיבה שבחר לא להשתתף בוועידה לאמנות, אספנות ופיננסים שהתקיימה לפני כשבועיים בהבימה ועסקה בפוטנציאל הגלום בהשקעה באמנות. "לא רציתי להיות מחובר להון-שלטון, להון אמנות. אני לא שם. אני בא לאמנות מתוך אהבה; אני לא קונה במיליון ומכר ב-10 מיליון".

אבל גם סבג מצא את עצמו מוכר ב-2008, "ברוח מטורף" כהגדרתו, עבודה של מורקמי שקנה שמונה שנים קודם ב-50 אלף דולר. "אם היא עדיין היתה באוסף היא היתה שווה היום 10-12 מיליון דולר", הוא אומר.

אז הנה, גם אתה מימשיתי

"מימשיתי כדי לקנות אמנות נוספת. לא קניתי פרארי, יאכטה או מטוס פרטי. הייתי שמח אם הייתי יכול לקנות עוד עבודה של מרלן דומא או של הירסט - את עבודת הנקודות, נניח. היא מאוד טובה".

דווקא את הירסט היתה לו הזדמנות לקנות בתחילת הדרך, אבל הפעם האינטואיציה לא ממש עבדה. "ראיתי את אחת התערוכות הראשונות שלו בסאצ'י, לפני שנים. היה שם הכריש המשומר בפורמלין (שנרכש על ידי האספן סטיב כהן תמורת 12 מיליון דולר - ד"ג), וארונות התרופות, ולא הבנתי. אמרתי 'מה זה בכלל, אני רוצה לראות ציור'. לא הבנתי את הדבר הזה, לא קלטתי במכה ראשונה".

עבודה של הומה באבא. "אי אפשר לדעת מה יישאר בתוקף אפילו עוד 30 שנה"

באדיבות האמנית וגלריה "סלון 94"

אתה מצר על כך?

"מה זה היה נתן לי? לא הייתי מתפתה למכור את הכריש בכמה מיליוני דולרים? הייתי מתפתה, והייתי צריך להיות ספקולנט. אני שמח שלא נאלצתי לעמוד במבחן הזה".

"אני לא מתיידד עם אמנים. לא רוצה לקנות מרחמים"

אבל כשהאינטואיציה כן עובדת, סבג מרגיש אותה בבטן. כך הרגיש כשהלך עם עמליה דיין לסיבוב גלריות בניו יורק וראה את העבודה של האמנית הפקיסטנית הומה באבא, שמוצגת היום בתערוכה בחלל של נעמי גבעון (ראו מסגרת). "ראיתי את העבודה הזאת, שיש בה שרידים של תרבות, תצוגה תיאטרלית של דמות אחת שמפנה את הגב לדמות השנייה, האפר שנמצא בכל מקום, וכל זה עוד בתקופה של הפיגוע במגדלי התאומים". כך גם הרגיש בנוגע לרכישתו האחרונה, שגם היא מוצגת בתערוכה ועלתה כ-40 אלף יורו: העבודה "קיר" של מחמוד באקשי, שעשויה מאלפי סיגריות איראניות זולות שיצורות דגם אורמנטלי.

המניע לכל הרכישות האלה, מלבד התשוקה לאמנות, הוא הרצון למצוא את הדבר הבא, לאתר את הכישרון, "לראות שבאמת רכשתי את הדבר הנכון".

ומה זה הדבר הנכון?

"אין באמת דרך לדעת. בשנות התשעים האמנתי בצילום ורכשתי הרבה צילום; עכשיו אני מאמין בווידיאו ולכן גם קניתי הרבה וידיאו.

"עבודת המאסטר שלי עסקה באמן אדגר דגה, שהיה גם אספן, וחי בפרז' בסוף המאה ה-19. הדברים שנמכרו אז בהכי הרבה כסף היו ציורים של קורו, שעלו 300-400 אלף פרנק. דגה מכר כל רקדנית שלו ב-60 אלף פרנק, וקנה ציורים של גוגן ושלו סזאן שעלו כ-400 פרנק. עבודות של ואן גוך אפשר היה לקבל חינם. מי שלא אסף את שלושת האמנים האלה אז, פספס בדול. אי אפשר לדעת מה יישאר בתוקף

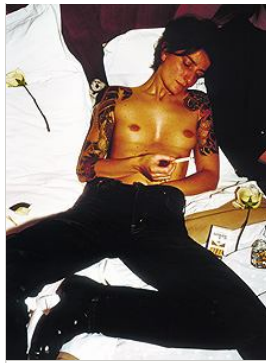
אפילו עוד 30 שנה".

ומי יישאר בעל תוקף מהתקופה העכשווית?

"מים יגידו. אני סימנתי את רוברט ראשנברג, שהסיט את המטב מהטבע אל התרבות, את אנדי וורהול שיצר מהפכה תרבותית, ואת גרהרד ריכטר, שהיה חשוב לקשר בין ציור לצילום. מעבר לאלו, אין ספק שהירסט הוא תופעה, ואני אוהב גם את ג'ף קונס".

ומה לגבי אמנים ישראלים?

"מיכל רובינר חידשה הרבה מאוד בתחום הוויזואלי ועשתה קפיצת דרך חשובה. אולי מכיוון שהיא מחקה את הזהות בכלל. רוב יצירתה היא נטולת זהות: את לא רואה שם לא ישראל, לא ערבים, לא יהודים, לא חרדים. לא מרוקאים, כלום. היא עוסקת בעל-מקומי, היא לא היתה לוקאלית בעבודה שלה. היא לא ציבי גבע שאפשר לראות את הבלטות ואת הכאפיות".

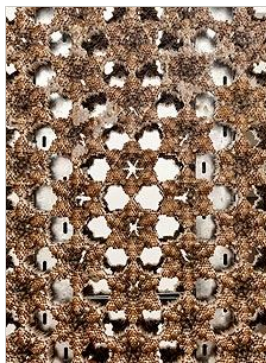

עבודה של נאן גולדין

ובכלל, אף על פי שסבג מצטייר כאספן בינלאומי, הוא קנה ועודנו קונה בעיקר אמנות ישראלית. "מבחינת זו דרך לתמוך באמנות, כך אני עוזר לאמן להתקיים". עם זאת, בניגוד למרבית האספנים שאוהבים להתיידיד עם האמן ולקנות בסטודיו, סבג רוכש באמצעות גלריות. "אני מפתח יחסי תלות מאוד מהירים", הוא אומר. "אני אולי יותר רגיש ואולי יהיה לי קשה להגיד לא, ואני לא רוצה לפעול מרחמים או משיקלים זרים. אני רוצה לקנות אמנות שאני חושב שהיא הכי טובה והכי נכונה, ולכן חשוב לי לעבוד עם הפילטר הזה שנקרא גלריה".

"ההסתדרות לא הגנה על עובדי הקבלן"

הפגישה בינינו נערכה במשרדי ORS, החברה שהקים אביו גבריאל סבג, במגדל שלום בתל אביב. סבג הבן למד אוניברסיטה ועבד בתעשייה האווירית כמהנדס, אבל הצטרף לאביו, ועשר שנים אחר כך הפך למנכ"ל החברה. בשנים האחרונות הוא משמש בה יו"ר וכך נותר לו זמן רב יותר לאמנות.

עבודה של מחמוד באקשי

החיבור בין אוסף אמנות עכשווי לחברת כוח אדם, על הדימוי הנצלני שלה, הפך את סבג לדמות טעונה בעיני רבים. התערוכה "דורון", שנקראה על שמו של סבג והוצגה בגלריה מנשר ב-2006, נועדה לבחון את הקשר בין אמנות לבין ניצול עובדים בישראל: את ORS של סבג, שמתעשרת מתיווך בעבדים, השונו לאספנים שמספסרים בעבודתם של אמנים רעבים ללחם. "אמן שמוכר עבודה לסבג יכול להיות אותו אמן שמנצל על ידי חברת כוח האדם", אמר אז רונן אידלמן, עורך מגזין האמנות האינטרטיבי "מארב". רועי צ'יקי ארד, אחד מאוצרי התערוכה, הוסיף: "הכסף שמזין את האמנות בישראל הוא כסף שחור, משום שהוא מגיע דרך הסבל של אנשים, וזה נושא התערוכה".

"אני מבין תסכול של אמנים צעירים", מגיב סבג. "בכל בוקר אתה צריך להמציא את עצמך מחדש. אם אין לך הורים שתומכים בך אתה צריך לעבוד, ואין לך את היכולת להרוץ באמנות ולשבת וליצור. זה קשה נרא, זו חלוקה לא צודקת בדיוק כמו החלוקה הכלכלית, וזה מתכון למהפכה. מי שחושב שהמחאה החברתית הסתיימה, חולם. צריך להיות פה תיקון רדיקלי".

ובכל זאת, סבג לא מאמין בשוויון אמיתי. "אין שוויון מוחלט. אבא שלי עבד את קיבוץ גינסר כי אמר שחברים שעבדו מחוץ לקיבוץ יכלו להביא שוקולד לילדים שלהם, והוא לא. הוא תמיד טען שזו ארץ שמאפשרת לאנשים להתפתח. נכון שנכנסו לפה אוכלוסיות שבאו ממדינות לא תעשייתיות מול אוכלוסיות שהגיעו ממדינות יותר מפותחות, אבל הפערים האלה נסגרו לאט לאט. עובדה שקיבלו אותי במזיאון תל אביב אף על פי שאני מרוקאי", הוא אומר ומחייך.

ובכל זאת, כראש חברת כוח אדם, גם אתה חלק מהשיטה שמגדילה פערים.

"יש צורך בחברות כוח אדם, כי הכלכלה היום מבוססת על גיוס כוח אדם לזמנים קצרים: הארגונים לא רוצים לקלוט אנשים קבועים, וגם האנשים הקבועים לא רוצים להיקלט. חבר'ה צעירים רוצים ללמוד, לנסוע לחו"ל. זה דור אחר, עם פחות מחויבויות מהדור שלי".

"הדבר המצחיק הוא שכבר ב-1996 חתמנו על הסכם קיבוצי עם עמיר פרץ, ובו הבטחנו זכויות מלאות לעובדים. תפקידה של ההסתדרות היה לשמור ולהגן על אותם 100 אלף עובדי קבלן, לדאוג שלא ינצלו".

אז למה בכל זאת אתם נתפסים כגוף מנצל?

"אנשים כמו פרץ ושלי יחיימו בי' יצרו שגאה והסתה. יש קיפוח, מכיוון שיש כאלה שמרוויחים 200 פעם יותר מאחרון הפועלים, וזה לא קשור אלינו. במקרה שלנו כשפועל לא מקבל שכר על פי חוק, מיד נכנס בית הדין לעבודה ומטפל בזה. הבעיה היא שחוקי חברות כוח האדם קבע שעובד לא יעסק יותר מתשעה חודשים אצל אותו מעסיק. אחרי תקופה זו, המעסיק צריך לבחור אם לקלוט את העובד לשרותיו או לסיים את העסקתו. עמי' פרץ חשב שכך הוא יוכל לאלץ את המעסיקים לקלוט את העובדים, אבל הם לא קולטים. אני מאמין שאם ישנו את החוק ל-18 חודשים, יש סיכוי גדול יותר שהעובד ייקלט: במשך הזמן הזה יכירו אותו, הוא יפסיק להיות רק מספר או רק עובד קבלן, ובזמן הזה הוא גם יצבור זכויות לפיצויים מלאים ויקבל דמי הבראה, שהיום הוא לא מקבל".

"צריך לטפל בעובדים ולדאוג לזכויותיהם, אבל אני לא רואה היום ארגון שיחזיק עובדי ניקיון בקביעות. אני לא מצדיק ניצול, צריך לפעול ביד קשה מול מנצלים, יש בתו דין לעבודה וצריך לשלול מהמנצלים את הרישיונות. המדינה צריכה להיות רגולטור נוקשה, כפי שהיא קשה עם חברות כוח אדם. הם עושים לנו את המוות. אנחנו מפקידים ערבויות בבנקאיות גבוהות מאוד כדי להבטיח את זכויות העובדים. צריך לדאוג לזכויות חוגות לשכבות החלשות. אבל אין אפשרות לחזור לאיזה קומוניזם מעופש שבו כולם ריווחו אותו הדבר. זה לא יקרה".

✉ המייל האדום | 📧 תגובה לכתבה | 📧 הדפסת כתבה | ✉ שליחו כתבה | 📧 שתף כתבה

מי שקרא כתבה זו התעניין גם באלה -

[לא לעולם חסן](#)

בעקבות הסערה הציבורית: יו"ר ועד עובדי נמל אשדוד השעה את עצמו (בארץ) המסחר בול סטריט ננעל בירידות (כלכליסט) סרטון הנשיא השיכור רוקד ושר בחתונה הוביל לחסימת יוטיוב (Mako)

[?]

14 תגובות ל "דורון לחג"

סדר את התגובות: מההתחלה לסוף מהסוף להתחלה לפי ציון גולשים	
0	<p>דבורה מור, הרצליה (20.08.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>14. הזמנה שלום רב לכל מאן דבעי</p> <p>אשמח מאד אם איזה אספן יסכים להיות ספונסר לעבודות שלי אפשר לראותן באתרו. Artgallery2k.com תחת השם דבורה חמויי . אפשר להגיע לאתר שלי גם בגוגל על פי השם דבורה חמויי בתקווה שמי שהוא יענה לאתגר דבורה חמויי מור</p>
5	<p>צביעות, מרכז (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>13. אספן וגם מחליט מה המוזיאון יקנה פשוט צדיק!</p>
1	<p>ללא תגובה, איזור תגובה (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>12. איזה חרטה אמנות ישראלית יש דבר כזה? לצלם נרקומנית עם ציצים בחוץ זה לא כלכך קשה תלם לתחנה המרכזית השנה, לעשות כל מיני צורות אבסטרקטיות כל ילד עושה בארגז חול שהוא בגן וליצר סאילו שור, כנראה ה'אומן' החליט לסגות את פניו, ולקשקש.</p> <p>איך זה שהאמנים של פעם הרבה יותר מודרנים מאמנים של היום? בקיצור חרטה בתנועה....</p>
2	<p>ה, (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>11. ברשותי תמונות של פיקאסו ותמונה של מטיס. ערכן עולה בכל שנה בכ 6/7 %. יכול אני מבחינה כלכלית לרכוש אמנות. מצאתי לנכון להשקיע באמנות, וזאת מתוך אהבתי לאמנות את הני עשיתי ממכירת ירקות ומוצרי מזון כשלושים שנה. כחשקעה עתידית, אמנות הינה השקעה טובה אף מדל"ן. חג שמח, וישר כח.</p>
1	<p>מוני, חיפה (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>10. דודי קיסוס הא שהרים את דורון לממדים האלו דורון יושב במשרדים וחייד עובד ומכניס את כל הפעילות חייד קדימה זה הזמן שלך תפתח את החברה שחלמתה עליה</p>
3	<p>אריה, חולון (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>9 - כמה שאתה צודק... כנסו אבל האשמה היא לא באספן אלא במצב האמנות בעולם ובארץ. בתקופת מדיצ'י הגאונים היו עוסקים באמנות, והבינוניים במסחר ומלאכה. היום הגאונים הולכים להיות מהנדסים, תכנתים או סוחרים, והבינוניים, אלה שאמרו להם שיש להם יד טובה, פונים לאמנות. זכרו, לאונרדו דה וינצ'י היה צייר, פסל וגם בין היתר מהנדס. איזו אמא תעודד את בנה להיות פסל או צייר, רק אמא מטורפת. איזו אמא תעודד את בנה ללכת ללמוד מקצוע ממדעי הרוח ולרעוב ללחם, רק אמא ששונאת את ילדיה. האם אני לא צודק?</p>
-7	<p>אביטל, (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>8. יופי שגילרמן פרגנה לאספן אמנות. מספיק עם העליהום אף אחד לא גנב כלום. עובדים קשה</p>
-12	<p>רן, מגדל שלום מאיר (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>7. חברות כ"א - מספקות פרנסה - בל נשחך גם אני עבדתי בחברת כ"א (כן - ORS). בל נשחך את ערך הפרנסה, והיכולת של חברות כ"א לספק את האפשרות הזו להמון אנשים, שאחרת היו מובטלים. תסמכו על חשיות החוק והרגולציה שעושים עבודתם נאמנה בשמירת זכויותיהם של העובדים. חברות כ"א הן צורך של הכלכלה. ישנן ד' הרבה חברות So-Called הייטק שגם הן מעסיקות עובדים "גולגולות". למיטב ידיעתי גם הממשלה מעסיקה לא מעט עובדי חברות כח אדם. בשורה התחתונה - הזכות להתפרנס בכבוד היא זכות בסיסית של בני אנוש. כל עובד באשר הוא, צריך להעריך את מקום העבודה שלו שמשלם את פרנסתו, בין אם זה מעסיק ישרי, או חברת כ"א. חג אביב שמח ופסח כשר</p>
17	<p>(06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>6. הרי באומנות נטו אין לך מושג אז מה אתה דוחף את האף?? כמה שווה המונה לזיה?? איזה ערך יש לפסל דוד של מיכלאנג'לו?? בטח ניסית פעם לחשב.</p> <p>זה הבעיה אתכם קפיטליסטים, מכניסים ערך כלכלי לכל דבר.... גם לעבדי חברות כח האדם, וגם לאומנות שיש לה ערך, אבל לא חומר.</p> <p>עשירים עם טעם רע, הם עצם בגרון של האומנות. פעם ב-500 שנה קמה משפחה כמו דה מדיצ'י שמאפשרת למוחות האדירים האלה לפרוח, כל עוד אתה בסביבה, משהו דומה לא יקרה.</p> <p>הלוואי והייתי בטוח בשטיפת הכלים שלי, כמו שאתה מדבר בביטחון על אומנות. פיל בחנות חרטינה, זה מה שאתה.</p>
-7	<p>תמר לוי, תל אביב (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p> <p>5. חג שמח מר סבג. אם יש לך זמן אולי תעבור אצלי בסטודיו חג שמח מר סבג יש לי המון יצירות אומנות שיצרתי במשך חיי וכאומנית יוצרת אני מחכה לאדם כנור כבר מאז שאני מכירה את עצמי כאומנית אז לקראת חג החירות אשמח אם אתה תבוא ותקנה ממני את היצירות שעומדות בסטודיו ומעלות אבק ומצופות שאיש כנור יגאל אותן לחירות ואומנותית ממני תמר לוי</p>
8	<p>משהו, (06.04.12) תנו ציון לתגובה זו:</p>

(14 תגובות)

הסיפּו תגובה לכתבה

שם:

אזור מגורים:

דואר אלקטרוני:

הציגו את כתובת הדואר האלקטרוני שלי באתר

נושא / כותרת:

תוכן:

[מקלדת וירטואלית](#)

אין לשלוח תגובות הכוללות מידע המפר את תנאי השימוש של כלכליסט לרבות דברי הסתה, דיבה וסגנון החורג מהטעם הטוב

- ipad
- מיניו לעיתון
- ספרית כלכליסט
- אפליקציות
- ניוזלטר
- תיק אישי
- פייסבוק
- טוויטר
- יוטיוב
- אנאץ באתר

<p>כלים</p> <p>ניוזלטר</p> <p>גלישה בסלולר</p> <p>מיניו לעיתון</p> <p>כלכליסט אנאץ</p> <p>להב, אוניב' ת"א</p> <p>Xnet</p> <p>הפור לדרך הבית</p> <p>תגיות</p> <p>RSS</p> <p>24/7</p> <p>באזז</p> <p>מפת האתר</p> <p>המייל האדום</p> <p>דחשים</p> <p>אפליקציות כלכליסט</p>	<p>אודות</p> <p>פרסמו אצלנו</p> <p>אודות כלכליסט</p> <p>המערכת</p> <p>ההנהלה</p> <p>תנאי שימוש</p> <p>מדיניות פרטיות</p> <p>כתבו לנו</p> <p>נעידות כלכליסט</p>	<p>השווק</p> <p>השוק - ראשי</p> <p>השורה התחתונה</p> <p>מדידים</p> <p>קרנות</p> <p>תעודות סל</p> <p>קופות גמל</p> <p>זירת המניות</p> <p>אחד העם</p> <p>וול סטריט</p> <p>המרת מט"ח</p> <p>מקור נתוני הבורסה: קו מנחה / bizportal</p>	<p>נושאים</p> <p>בארץ</p> <p>רכב</p> <p>עסקי ספורט</p> <p>משפט</p> <p>קריירה</p> <p>קריקטוריסט</p> <p>אפליקציות</p> <p>טכנולוגי</p> <p>חצור פיננסי</p> <p>פרסום ושיווק</p> <p>אינטרנט</p> <p>דעות</p> <p>אחריות וסביבה</p> <p>מיוחדים</p> <p>פוטו כלכליסט</p> <p>נדלנים</p> <p>עולם</p> <p>פאני 2012</p> <p>וידאו</p> <p>צרכנות דיגיטלית</p> <p>תעופה ותיירות</p> <p>מינויים חדשים</p> <p>ארכיון שערים</p>
---	---	--	---

